FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xodjayev A.X., Ismatullayev R.A. *Geodeziya asoslari.* – T.: O'qituvchi, 2015. – 320 b.
2. Avazov Q.R., Qodirov S.Q. *Kartografiya va geoinformatika.* – T.: Fan va texnologiya, 2018. – 280 b.
3. Boltayev B.S. *Geodezik o'lchashlar va ularni qayta ishlash.* – T.: "Yangi asr avlodi", 2017. – 256 b.
4. Abdurahmonov A.A. *Kartografiya asoslari va xarita tuzish texnologiyasi.* – T.: Sharq, 2014. – 300 b.
5. Burrough P.A., McDonnell R.A. *Principles of Geographical Information Systems.* – Oxford: Oxford University Press, 2000. – 333 p.
6. Dent B.D., Torguson J.S., Hodler T.W. *Cartography: Thematic Map Design.* – New York: McGraw-Hill, 2009. – 368 p.

Axborot manbalari

1. O'zbekiston Respublikasi hukumat portali: www.gov.uz
2. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari milliy bazasi: www.lex.uz
3. http://www.esri.com
4. http://www.nationalgeographic.org
5. http://www.un.org/geospatial

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

QARSHI DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
_____ Z.E. Chorshanbiyev
"____" _____ 2026 yil

Irrigatsiya muhandisligi fakulteti 60722500 - "Geodeziya, kartografiya va kadastr" kunduzgi va sirtqi ta'lim yo'nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun Yakuniy davlat attestatsiya savollari

DASTURI

Qarshi davlat texnika universiteti
Kengashi yig'ilishining 26.02 2026 yil
7 -sonli majlisida tasdiqlangan.

Qarshi – 2026

2025/2026-o‘quv yilida Irrigatsiya muhandisligi fakultetining 60722500 - “Geodeziya, kartografiya va kadastr” (qurilish) kunduzgi va sirtqi ta’lim yo‘nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun Yakuniy Davlat Attestatsiya savollari belgilangan talablar asosida mazkur ta’lim yo‘nalishi o‘quv rejasiga asosan o‘zlashtirgan fanlarning bo‘limlariga mos ravishda tuzildi.

Tuzuvchilar:

1. **“Qurilish geodeziyasi” fani bo‘yicha:**
   A. Haqberdiyev
2. **“Geoinformatika va fazoviy tahlil” fani bo‘yicha:**
   M.M.Bozorov
3. **“Kartografiya” fani bo‘yicha:**
   D. F.Berdiyev
4. **“Geodezik kartografiya ishlab chiqarish menejmenti” fani bo‘yicha:**
   I. E. Abdiraximov

Ushbu dasturi “Geodeziya va geoinformatika” kafedrasi (Bayoni №11, “16” 03 2026-y.), Irrigatsiya muhandisligi fakulteti Uslubiy komissiyasi (Bayoni №__, “_____” _____2026-y.) va universitet Uslubiy kengashi (Bayoni №7, “24” 02 2026-y.) tomonidan muhokama qilingan va foydalanishga tavsiya etilgan.

“Irrigatsiya muhandisligi” fakulteti dekani: **D.Quvvatov**

“Geodeziya va geoinformatika” kafedrasi mudiri **q.x.f.n, dots G‘.N.Aliqulov**

Qarshi davlat texnika universiteti Irrigatsiya muhandisligi fakulteti 60722500 - “Geodeziya, kartografiya va kadastr” (qurilish) kunduzgi va sirtqi ta’lim yo‘nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun Yakuniy davlat attestatsiya savollari

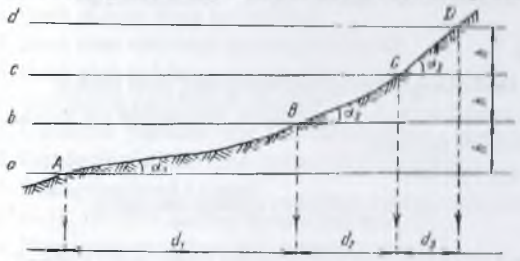
1.“Qurilish geodeziyasi” fanidan YaDAK savollari

1. Geodeziyaning masofa o‘lchashda radioelektronika metodlari bilan shug‘ullanadigan tarmog‘i:
2. Geodeziyada asosan qo‘llaniladigan koordinata sistemalari – bu
3. Yer yuzidagi nuqtalarning absolyut balandliklari o‘rtasidagi farq – bu
4. DGT (GGS) punktlarining o‘rnini aniqlashda yurtimizda qaysi koordinata sistemalaridan foydalaniladi?
5. 1:50 000 masshtabli kartada nuqtalar orasidagi masofa 4,2 sm ga teng. Joyda bu nuqtalar orasidagi masofa nechiga teng?
6. Biror joyning kartasi, plani va profilini tuzish uchun bajariladigan ishlar yig‘indisi – bu
7. Burchak kattaligi qanday ifodalaniladi?
8. Burchak kattaligi qanday ifodalaniladi?
9. Topografik kartada burchak qaysi asbob yordamida o‘lchanadi?
10. Vertikal burchak teodolitning qaysi qismi bilan o‘lchanadi?
11. Teodolitni nuqtaga markazlashtirish uchun asosan nima ish bajariladi?
12. Ochiq poligonda davlat geodezik tarmoqlaridan birini ko‘rsating?
13. Gorizontal burchak proeksiyasi ifodalanadigan doira – bu
14. Teodolitning qarash trubasi nima uchun xizmat qiladi?
15. Loyixa belgilari va profildagi yerning belgilari orasidagi farq nima deb ataladi?
16. Bir xil balandlikka (otmetkaga) ega bo‘lgan nuqtalarni tutashtiruvchi egri chiziqqa..... aytiladi
17. Teodalit bilan plan olishda qanday plan hosil bo‘ladi?
18. Texnik nivelirlash qanday prinsiplarga asoslangan?
19. Geodezik kesishtirish usuli qachon qo‘llaniladi?
20. Paralaktik burchakli geodezik kesishtirish usuli qachon qo‘llaniladi?
21. Gorizontallar bo‘yicha qanday vazifalar bajariladi?
22. Joydagi o‘rni maxsus belgi marka bilan belgilangan va absolyut balandligi aniqlangan nuqtaga nima deyiladi?
23. Davlat planli geodezik tayanch shoxobchalari metodlari?
24. Yuqori tog‘ oldi rayonlarida geodezik punktlar qanday qotiriladi?
25. Davlat balandlik geodezik to‘ri qanday yaratiladi?
26. Davlat rejali geodezik to‘rlari qanday to‘rlarga bo‘linadi?
27. Davlat rejali geodezik to‘rlarini qurishda qaysi metodlar ishlatiladi?
28. Qaysi asbob yordamida gorizontal nurli nivelirlash amalga oshiriladi (geometrik nivelirlash)?
29. Texnik nivelirlashda nivelirdan reykagacha yo‘l qo‘yilishi mumkin bo‘lgan masofani ko‘rsating?

30. Hududda chiziq yo'nalishi nima bilan baxolanadi?
31. Teodolitning qarash trubasi necha qismga bo'lingan?
32. Analitik shoxobchalar odatda nimalardan iborat bo'ladi?
33. Geodezik tayanch punktlar yig'indisi nimani tashkil etadi?
34. Bir punktdan ikkinchi punktni kuzatish maqsadida ularning markazi ustiga maxsus geodezik belgi - .... o'rnatiladi?
35. Refraksiya hodisasi deb nimaga aytiladi?
36. Teodolit s'yomkasiga tayyorgarlik ishlari nimadan iborat?
37. Deformatsiyani kuzatish inshoot turiga va o'zgarish xarakteriga qarab:
38. Inshootlarni loyihalash elementlari qiymatlarini aniqlash usullari:
39. Loyihani joyga ko'chirishda *grafik va analitik* usul bu:
40. Loyihani joyga ko'chirishda *analitik usu lbu:*
41. Loyihani joyga ko'chirishda *grafik usul bu:*
42. Loyihani joyga ko'chirishda asosan kerak bo'ladigan qiymatlar bular:
43. Loyiha bo'yicha qurilgan inshootlar vaqt o'tishi bilan turli sabablarga ko'ra o'z o'rnidan vertikal yoki gorizontal tekislik bo'yicha cho'kish yoki og'ish tufayli birmuncha o'zgaradiki , bu :
44. Loyihani joyga ko'chirish uchun kerakli ma'lumotlar bu:
45. *Asosiy o'q* deb :
46. *Bosh o'q deb:*
47. Bosh plan tarkibiga quyidagilar kiradi:
48. Deformatsiya qaysi davrida bo'lishi mumkin?
49. Bosh planlar qanday masshtablarda tuziladi ?
50. Qurilish maydonida geodezik ishlar quyidagi hujjatlar asosida bajariladi:
51. Qurilish pasporti bu:
52. Bosh plan bu:
53. Bosh planda nima ko`rsatlladi:
54. Bosh plan tarkibiga quyidagilar kiradi:
55. Bosh plan tarkibiga quyidagilar kiradi:
56. Geometrik nivelirlash usullarini ayting?
57. Geodezik punktlarning markazlari nima uchun xizmat qiladi?
58. Geodezik punktlarning tashqi belgilari turlarini ayting?
59. Rekognossirovka nima?
60. N-3K Niveliri qanday nivelir deb ataladi?
61. Nuqtaning otmetkasi deb nimaga aytiladi?
62. Yer sirtining yuzasi necha kilometr kvadratdan iborat?
63. 1, 2, 3 va 4 sinf (1, 2, 3 razryadlar) geodezik tarmoqlari nima bilan farqlanadi?
64. Geodezik to'rlarning qanday turlari mavjud?
65. Har bir kvadratni alohida-alohida nivelirlashda nivelir qayerga o'rnatiladi?
66. 2TZO teodalitida to'liq qabul usulida burchakning o'rtacha kvadratik xatoligi nechchiga teng?
67. Qaytuvchi geodezik vazifada nima aniqlanadi?
68. Davlat geodezik tayanch shoxobchalaridan uzoq vaqtlargacha foydalanish mumkin bo'lishi uchun ularning punktlari joyda mustahkam saqlanadigan doimiy belgilar bilan belgilanadi. Bu belgilar nima deb ataladi?

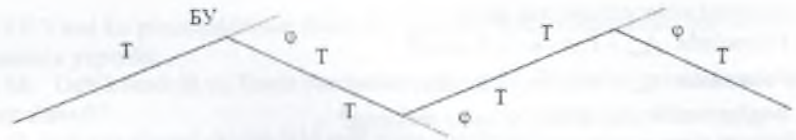
69. Koordinatasi ma'lum bo'lgan 2-3 punktdan ko'rinadigan punktning koordinatasini aniqlashda qaysi usul qo'llaniladi?
70. Inshootlarni loyihalash elementlari qiymatlarini aniqlash usullari:
71. Loyihani joyga ko'chirishda *grafik va analitik* usul bu:
72. Loyihani joyga ko'chirishda *analitik usul bu:*
73. Texnik teodolit bilan gorizontal burchaklarni o'lchashdagi o'rta kvadratik xatolik qiymatini aniqlang.
74. Geodezik punktlarning markazlari nima uchun xizmat qiladi.
75. Geodezik punktlarning tashqi belgilari turlarini ayting?
76. Rekognossirovka nima?
77. N-0.5 Niveliri nechanchi sinf nivelirlashda qo'llaniladi?
78. N-10 Niveliri nechanchi sinf nivelirlashda qo'llaniladi?
79. N-3K Niveliri qanday nivelir deb ataladi.
80. Nuqtaning otmetkasi deb nimaga aytiladi?
81. Geodezik tarmoqlarni qurish triteratsiyasida nimalar o'lchanadi?
82. Teodolitning asosiy vazifasi?
83. T-30, 2T30P qaysi teodolitlar turiga kiradi?
84. Teodolit bilan ishlash tartibi?
85. T30,2T30P qaysi teodolitlar turiga kiradi?
86. Teodolit bilan ishlash tartibi?
87. Teodolit yo`lini o`tkazish vaqtida bajariladigan ishlar?
88. Teodolit nuqtaga nimalar yordamida o`rnatiladi?
89. Teodolit tugri urnatilganligi nima yordamida tekshiriladi?
90. Agar boshlangich 1-2 tomon direksion burchak va tuzatilgan ichki burchaklari ma'lum bo`lsa,qolgan tomonlar direksion burchaklari qaysi formula orkali aniqlanadi?
91. $\Delta X = S\sin\alpha$ Ifodada S-nima?
92. .Teodolit yo`liming loyixasi tasdiqlangandan uning topografik plan olishda asoslanadigan geodezik tayanch punktlarning o`rnini tanlash maqsadida joy kuzdan kechiriladi va tekshiriladi bu nima deb aytiladi?
93. Analitik shaxobcha deb nimaga aytiladi?
94. Joyda burchak o`lchash va masofa o`lchash natijalari nimaga asoslanib chiqariladi?
95. O`rtadan geometrik nivelirlash usuli buyicha h ni aniqlash formulasini toping?
96. Oldinga geometrik nivelirlash usuli buyicha h ni aniqlash formulasini toping?
97. Piket ikki stansiyani bir-biriga bog`laganligi bu
98. Geometrik niverillashda, bekatdagi nazorat nimadan iborat?
99. h = I – b ifodada I – nima?
100. N3 va N3K nivelirlar qanday aniqlikdagi turiga kiradi?
101. Quyida planli geodezik tarmoqlarni barpo etish usullari keltirilgan, ulardan noto`g`ri keltirilgan usulni toping?
102. Quyida s'yomkalar turi keltirilgan.Ulardan qaysi biri gorizontal s'yomkaga kiradi?
103. Trassani nivelirlashda chekli xato qaysi ifoda bo`yicha aniqlanadi?

104.Qo`lladigan usul va asboblarga qarab niverillash quyidagi keltirigan javobdagi turlarga bo`linadi?
105. Nivelirlanishi kerak bo`lgan nuqta bog`lovchi nuqtalar oralig`ida joylashgan bo`lsa bu?
106. Bir-biridan uzoq joylashgan nuqtalar oralig`ida bir nuqtadan ikkinchisiga absolyut balandlikni uzatish maqsadida bajarilgan murakkab nivelirlash ishi bu
107. Nivelirlanayotgan chiziqning profilini tuzish uchun bu chiziqdagi barcha xarakterli nuqtalarning absolyut balandliklarini aniqlash maqsadida amalga oshirilgan bo`ylama nivelirlash bu?
108. Injenerlik inshootlari loyixasini tuzish xamda loyixani joyga ko`chirish va inshootlarni ko`rish maqsadida bajariladigan nivelirlash bu?
109. Teodolitlar qaysi talablarga javob beradigan qilib yasaladi
110. Teodolitni tekshirish deganida nima tushuniladi?
111. Burchakni o`lchash uchun teodolit qayerga o`rnatiladi?
112. Oldinga niverillashda asbob gorizonti N , kaysi formula orqali aniqlanadi?
113. Ishlatiladigan nivelirlar vizir o`qini gorizontal xolatga keltirish usuliga karab necha gruppaga bo`linadi?
114. Loyixani joyga ko`chirishda asosan kerak bo`ladigan qiymatlar
115. Trassa deb nimaga aytiladi?
116. Uzala inshootlarga nimalar kiradi?
117. Trassani egilish darajasi qaysi burchaklar qiymati bilan o`lchanadi?
118. Berilgan uchastkaning planini chizish uchun joyda teodolit bilan bajariladigan geodezik o`lchash ishlarining yig`indisi bu?
119. Chizik olish deb nimaga aytiladi?
120. Kesim balandligi qaysi formula orqali aniqlanadi?
121. Yon bag'ir bilan gorizontal tekislik orasidagi burchak α -

n ima

122. Uchastkani planirovka qilish uchun o`rtacha otmetka qaysi formula orqali aniqlanadi
123. Yer ishlari xajmini aniqlash formulasini ko`rsating?
124. Rasmda burilish burchagini ko`rsating?

125. Nivelir bilan ishlash tartibi?
126. Niverillarning asosiy vazifasi?
127. O`lchash natijalari aniqligini baholashda $m = \sqrt{\frac{[\Delta^2]}{n}}$ m nima?
128. Ochiq teodolit yo`llarda burchaklarning nazariy yig`indisi qaysi formula orqali aniqlanadi
129. Planli geodezik tarmok punktlari joyida nima orqali belgilanadi?
130. Planli geodezik tarmoklar punktlari joyida nima orkali mahkamlanadi
131. Quyida keltirilgan tekshirishlardan qaysi biri asosiy geometrik shart xisoblanadi?
132. Keltirilgan teodolitning tekshirishlaridan kaysi biri kollikatsion xatoligini tekshirish xisoblanadi
133. Asbob gorizonti deb nimaga aytiladi
134. Niverillash ishlari quyilgan maqsad va ishlash usuliga qarab necha xilga bo`linadi
135. $fh = \Sigma h_a - \Sigma h_{nas}$ ifodada fh – nima?
136. $fh_{ruy} = \pm 30mm\sqrt{L30}$ ifodada L – nima
137. $f_s = \sqrt{fx^2 + fy^2}$ ifodada fs nima?
138. $f_s = \sqrt{fx^2 + fy^2}$ ifoda orqali nima aniqlanadi?
139. $f_\beta = \Sigma\beta_a - \Sigma\beta_{nas}$ ifodada f_β nima?
140. Geodezik poligonda chekli burchak bog`lanmaslik xatosi qaysi ifoda bo'yicha aniqlanadi?
141. Geometrik nivelirlashda, bekatdagi nazorat nimadan iborat
142. h = a - b ifodada a – niña
143. . Piket ikki qushni stansiyani bir-biriga bog`laganligi bu?
144. Nivelirlashda reyka o`rnatilgan nuqtalar bu ?
145. Nivelirlashda nivelir o`rnatilgan nuqtalar bu
146. Niverillash ishlari kuyilgan maksa dva ishlash usuliga karab necha xilga bulinadi
147. Joyda trassa utadigan urinni belgilash , s'emka uchun kerakli obektlarni aniklash va zaruriy nuktalarni mustaxkamlash ishlar majmui bu
148. Trassa urnini belgilashda olib boriladigan dala ishlari bu?
149. Kuriladigan inshootning talabiga karab, egri chizik ikki xil rejalanadi bu:
150. Doiraviy egri chizik elementlari bu
151. Kayrilma(egri chizikni uzunligi)ni aniklash formulasini aniklang?
152. Gorizontal s'yomkaning dalada ulchab topilgan natijalarni matematik koidalar buyicha ishlash va tugrilab (tenglab) joy planini chizish bu:

153. Kameral ishlar nimalardan iborat
154. Formulada $f_{\beta нек} = \pm 1{,}5t\sqrt{n}$ - t nima?
155. Formulada $f_{\beta нек} = \pm 1{,}5t\sqrt{n}$ - n nima
156. Boglanmaslikning amaliy xatosini aniklang?
157.Poligon plani asosan ikki usul bilan chiziladi bu usullarni aniklang?
158.Poligon plani asosan ikki usul bilan chiziladi bu usullarni aniklang?
159. Taxeometrik yul deb:
160. Boshlang'ich nuqtaning *loyihaviy otmetka*si N1 bilan loyihaviy yassilikdagi N2 otmetkali ixtiyoriy nuqta o'rtasidagi bog'liqlik kaysi formula orkali aniklanadi:
161. Yer qazish ishlari hajmini aniqlash nima uchun zarur bo'ladi
162. Kvadratlarning har qaysi uchi yoniga ko'tarmalar balandligi yoki kovlanmalar chuqurligini ko'rsatuvchi ish otmetkalari yozib qo'yiladi hamda ko'tarmalarni kovlanmalardan ajratib turadigan va ish otmetkalari nolga teng bo'lgan chiziq nima deb ataladi
163. Tafsilotlarni planga olish teodolit yo'li punktlardan bajariladi
164. Menzula bilan plan olish nima yordamida bajariladi
165. *Menzula kanday* jihozlardan tashkil topgan
166. Kiprigel kanday kismlardan iborat
167. Menzulani tekshirishi bu:
168. S'yomka kilishda menzulani stansiya (nukta) ga urnatib , uni ish xolatiga keltirishda kuyidagi tartibga rioya kilinishi kerak
169. Taxeometrik plan olishning mohiyati nimadan iborat?
170. Menzula bilan plan olishning mohiyati nimadan iborat
171. Refraksiya hodisasi deb nimaga aytiladi?
172. Teodolit s'yomkasiga tayyorgarlik ishlari nimadan iborat
173. Xamma tomonlari va ular orasidagi gorizontal burchaklari o`lchangan ochik va yopik ko`pburchakka nima deyiladi
174. Kichik joylarning planlari shartli koordinata sistemasida tuzilsa, teodolit yuli nima orkali tuziladi
175. Xar qanday poligonni s'yomka qilishda joyda uning necha elementini ulchash
176. Xar qanday poligonni s'yomka qilishda joyda uning uch elementini ulchash kerak bu?
177. Kameral ishlari qanday ishlarga bo`linadi
178. Gorizontal s'yomkaning dalada o`lchab topilgan natijalarni matematik qoidalar bo`yicha ishlash va uni to`g`rilab (tenglab) joy planini chizish
179. $\Delta = l - x$ ifoda orkali qanday xato aniqlanadi?
180. Planimetr bilan ishlash tartibi
181. Planimetrdan olingan sanoqlar ayirmasining yo'l qo'yarli farqi qancha
182. $P = C \bullet \Delta U$ formulasida C nima?
183. Trassani nivelirlashda chekli xato qaysi ifoda bo'yicha aniqlanadi
184. Asbob gorizonti deb nimaga aytiladi?
185. Geodezik poligonda chekli burchak bog`lanmaslik xatosi qaysi ifoda bo'yicha aniqlanadi?
186. Teodolit syomka natijasida joyning qanday plani tuziladi?

187. Yassi ko`pburchaklikdan iborat har qanday yopiq poligon ichki burchaklarining nazariy yigindisi
188. Ochik teodolit yo`llarda burchaklarning nazariy yigindisi qaysi formula orqali aniqlanadi?
189. Poligon planini chizish ikki usul bilan chiziladi bu:
190. $f_s = \sqrt{fx^2 + fy^2}$ ifoda orqali nima aniqlanadi?
191. $f_\beta = \Sigma\beta_a - \Sigma\beta_{naz}$ ifodada f_β nima?
192. Joydagi o`lchash natijalarini matematik ishlanishida, injenerlik inshootlari loyixalarini tuzish va ularni joyga ko`chirishda qanday masalalarni yechishga to`g`ri keladi?
193. Taxeometriya so`zi nima ma'noni bildiradi?
194. Taxeometrik yo`l deb:
195. Boshlang'ich nuqtaning *loyihaviy otmetka*si N1 bilan loyihaviy yassilikdagi N2 otmetkali ixtiyoriy nuqta o'rtasidagi bog'liqlik qaysi formula orqali aniqlanadi
196. Yer qazish ishlari hajmini aniqlash nima uchun zarur bo'ladi?
197. Kvadratlarning har qaysi uchi yoniga ko'tarmalar balandligi yoki kovlanmalar chuqurligini ko'rsatuvchi ish otmetkalari yozib qo'yiladi hamda ko'tarmalarni kovlanmalardan ajratib turadigan va ish otmetkalari nolga teng bo'lgan chiziq nima deb ataladi?
198. Tafsilotlarni planga olish teodolit yo'li punktlardan bajariladi
199. Menzula bilan plan olishning asosiy avzalligi bu;
200. Menzulani tekshirishi bu:

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni. – 2022. – gazeta.uz.
2. Bolshakov V.D., Gusev V.I. Инженерная геодезия. – M.: Недра, 1991. – 368 c.
3. Mikhelson V.G. Инженерная геодезия в строительстве. – M.: Высшая школа, 1985. – 400 c.
4. Bannister A., Raymond S., Baker R. Surveying. – London: Pearson Education, 1998. – 512 p.
5. Uren J., Price W. Surveying for Engineers. – London: Palgrave Macmillan, 2010. – 800 p.
6. Schofield W., Breach M. Engineering Surveying. – Oxford: Butterworth-Heinemann, 2007. – 622 p.
7. Yakubov Q., Raximov A. Geodeziya asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2010. – 240 b.
8. Tursunov X.T. Qurilish geodeziyasi. – Toshkent: Fan, 2015. – 300 b.
9. Abdukarimov A.A. Injenerlik geodeziyasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018. – 280 b.

10. Ghilani C.D., Wolf P.R. Elementary Surveying: An Introduction to Geomatics. – Boston: Pearson, 2012. – 960 p.

Elektron resurslar:

www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasi Hukumat portali.
www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
http://www.rambler.ru
www.yahoo.com.
www.google.com
www.Ziyonet.net

2. "Geoinformatika va fazoviy tahlil" fanidan YaDAK savollari

1. Format nima?
2. Eng kuchli axborot tizimlar qatoriga qaysinisi kiradi?
3. Rastrli geografiya axborot tizimdan foydalanib shunday vazifa yechish mumkin?
4. Ushbu buyruq bajarish uchun "berilgan malumotlardan tanlansin (select from set)" qaysi mantiqiy operatorlardan foydalaniladi (Bul operatorlari):
5. Atributlarga shunday miqdor berildi?
6. Poligonning markazi bu?
7. Nuqta atrofida "bufer zonani" ajratishda qaysi shakldan foydalanilgani maqul:?
8. O'rtacha arifmetik miqdor bu?
9. ArcGIS dasturida yangi geoma'lumotlar bazasini yaratish uchun birinchi bo'lib qayerda ish olib boriladi?
10. Kompyuter grafikasida eng birinchi internet orqali ishlashga mo'ljallangan, rasmlarning yuklanishi qatorlar ketma-ketligi shaklida bo'lgan grafik fayl formatini ko'rsating?
11. Geografiya axborot tizimlarda foydalanuvchining integralashtirilgan interfeysdan foydalana boshlandi
12. Geografiya axborot tizimlarda ma'lumotlarni raqamli tarzga aylantirib kiritishda ushbu funksiyadan foydalanilmaydi?
13. Rastrli formatda malumotlarni saqlash afzalligi:?
14. Malumotlar bazalarini bir biriga bog'lab qanday masalalar echiladi ?
15. Foydalanuvchining interfeysni shunday ham nomalasa bo'ladi:
16. Maydonli kartografik elementlari:
17. Kartografik dizayn unumdorligi shunga bog'liq?
18. Geografiya axborot tizimining dasturini tanlashda nimaga etibor bergani lozim?
19. Ma'lumotlar bazasi va elektron jadvallar bilan ishlash uchun qanday dasturlardan foydalaniladi?
20. ESRI Global Account nima uchun kerak?
21. Interfeysning ushbu komponenti foydalanuvchiga malumotlarni o'rganishga yordam beradi?
22. Plotter nima uchun ishlatiladi?
23. Xaritada maydonli obektlar rang bilan ko'rsatilgan va bu ranglarning to'qligi miqdorlarning ortib borishiga bog'liq. Bu qaysi usul?
24. Xaritada maydonli obektlar rang bilan ko'rsatilgan. Bu qaysi usul?
25. "Kichraytirilgan, umumlashtirilgan, matematik qonunga rioya qilgan xolda Erning shartli belgilar bilan ko'rstailgan tasviri" bu?
26. Ma'lumotlarga masofadan turib ega bo'lish va ularni tarqatib, saqlash funksiyasi nima yordamida amalga oshiriladi?

27. Quyidagi geoma'lumotlar bazalarining qaysi biri relyasion geoma'lumotlar bazasi hisoblnadi?
28. Dizayn xatolari qayerdan kelib chiqadi?
29 . Geografiya axborot tizimlarining funksiyalari nimaga bog'liq emas ?
30. Uzoqlik sanog'i ... gradus chegarasida olinadi?
31. Geofazoviy ma'lumotlar bu - ?
32. Fazoviy ma'lumotlar strukturasi qanday?
33. Geografik ma'lumotlar qanday komponentldarga ega?
34. Fazoviy ma'lumotlar guruxlashtirilishi mumkin?
35. Vektor modelining afzalliklarini ayting?
36. Vektorli obyektlarning geometrik joylashuvini nima belgilaydi?
37. GATda ma'lumotlarni kiritish o'z ichiga oladi:?
38. Eng ko'p tarqalgan ma'lumotlar bazasi turlarini ko'rsating?
39. Atributiv informasiya nima?
40. Kompyuterdagi malumotlarni o'lchash uchun qabul qilingan standart?
41. Kompyuter o'z ichiga oladi?
42. Bu vazifalarni yechish uchun xotira kerak?
43. Periferiya – bu?
44. Fayl –bu?
45. Dastur – bu?
46. Dasturlar ?
47. Operasion tiziminging dasturi bunday vazifayechadi?
48. Malumotlar bazalarini funksiyalari?
49. Bazaning ichida malumotlarni modellashtirish uslubiga ko'ra ular bunday bo'ladi?
50. Malumotlar modeli – bu?
51. Rastrli modeli hududni bunday tasvirlaydi?
52. Rastrning qanday asosiy tavsiflovchi ko'rsatkichlari mavjud?
53. Tasvirning masshtabi nima?
54. Tasvir kengaytmasi nima?
55. Tasvirning o'lchamlari nima?
56. Palitralarning qanday turlari mavjud?
57. Vektorli modelida joylashishni bildirish uchun bulardan foydalaniladi?
58. Diskretli obektlar (chegara, daryo, yo'l) bulardan yasaladi?
59. Rastrning qiymati bunday belgilanadi?
60. Qatlam –bu?
61. Qatlam o'z yechimligi bilan farqlanadi, yani?
62. Har bir piksel uchun bunday ma`lumot saqlanadi?
63. Haqiqatga nisbatan xaritadagi malumot miqdori?

64. Xaritadagi shartli belgilar buni bildiradi?
65. Doimiy chegarali obektlarni ko'rsatish uchun bu usuldan foydalaniladi?
66. O'zgaruvchan obektlarni ko'rsatish uchun bundan foydalaniladi?
67. Xaritaning zamonaviy funksiyalari?
68. Geoaxborot tizimlaridagi dasturlardan foydalanish maqsadi?
69. Geoaxborot tizimidagi ma`lumotlar asosiy manbasi?
70. Fazoviy malumotlar bunday ao'rsatkichlarga ega?
71. Atributlar – bu?
72. Vaqt o'lchash uchun bu usuldan foydalaniladi?
73. Geoaxborot tizimidagi malumotlar ko'pincha?
74. 2 klass to'proqni 3 klass to'proqqa ko'paytirib 6 klass to'proqni topish mumkinmi?
75. Standartlar qabul qilish maqsadi?
76. Aniqlik va malumotlarning hatoligi bunga bog'liq?
77. Manbalarning hatosi ortish sababi?
78. Tez tez uchrab turadigan hatolar?
79. Joylashish aniqlik standartlari qabul qilish asosida?
80. Ma`lumotlarni kiritish usullari?
81. Digitayzer aniqligi?
82. Ma`lumotlarni kiritish xatosining sababi?
83. Generalizasiya natijasida xaritada obektning joylashishi to'g'ri ko'rsatilmaydi, chunki?
84. Avtomatik yo'l bilan bunday hatolar to'g'rilanadi?
85. Hatolar oshadi, agar manba sifatida bunday masshtabdagi xaritadan foydalanilgan?
86. Topologik tuzilishdagi malumotlar bazasida?
87. Topologik tuzilishning afzalligi?
88. Skaner orqali malumotlarni kiritish samarasi oshadi agarki?
89. Malumotlar bazasidagi hatolarning tabiati?
90. Qayta ishlash hatolarning tabiati?
91. Malumotlar bazalarini vazifasi?
92. Malumotlarni idora qilish tizimi?
93. Obektlarni berilgan talablarga ko'ra topib berish Geoaxborot tizimlarining maxsus funksiyalari?
94. Fazoviy tahlilda matematik statistika usullaridan foydalaniladi, yani?
95. Rastrli va yer axborot tizimlarining asosiy vazifasi?
96. Kadastr?
97. Kadastr xaritalarning absolyut aniqligi –bu?
98. Kadastr xaritalarning nisbiy aniqligi –bu?
99. Koordinatalar geometriyasidan(COGO) foydalanish maqsadi?

100. Yer axborot tizimlari bunday malumotlardan iborat?
101. Hududiy tahlilning usullaridan foydalanish maqsadi?
102. Web GIS – bu geoaxborot tizimlari va ular quyidagilardan foydalanadi?
103. Birinchi bo'lib GIS qayerda paydo bo'lgan?
104. Raqamlash necha xil usulda amalga oshiriladi?
105. GIS qachon yaratilgan?
106. Rastr ma`lumotni nimada saqlaydi?
107. ARCINFO qanday GIS ?
108. Britaniyadagi topografik xaritalarni raqamli tarzga aylantirish uchun qancha xotira talab qilindi?
109. Necha xil xotira mavjud ?
110. MapInfo dasturi qayerda yaratilgan?
111. MapInfo dasturidagi ushbu + belgi nimani bildiradi?
112. Geografik axborot bir necha qismlarni o'z ichiga oladi?
113. Auto CAD dasturi qaerda ishlab chiqilgan?
114. Geo DRAW dasturi qayerda ishlab chiqilgan?
115. "BelGIS" dasturi qachon foydalanishga joriy etilgan.?
116. Ortofotoplan nima?
117. Ortofotosurat nima?
118. Arc View GIS, Auto CADMap va Autodesk World qaysi davlatga tegishli?
119. Internet orqali geoaxborot texnologiyalari yordamida yaratilgan qancha malumotni topish mumkin?
120. Oddiy fayl bu?
121. Landsat dasturida sun`iy yo'ldoshlardan malumot olish qachondan boshlangan?
122. GISning keng tarqalgan ta'rifi variantlarning qaysi birida keltirilgan?
123. Geoinformatikaga variantlarning qaysi birida to'g'ri javob berilgan?
124. Geoinformatsion kartaga olishning mohiyati nimada?
125. Operativ kartaga olish nima deb tushuniladi?
126. Geotasvirga variantlarning qaysi birida to'g'ri ta'rif berilgan?
127. Geotasvirlarni o'lchamlari va o'zgarishi jihatdan nechta sinfga ajratish mumkin?
128. Yassi geotasvirlar qanday ma'lumotlarni o'z ichiga oladi?
129. Fotografik geotasvirlar – bu ....?
130. Raqamli kartaga qanday ta'rif berish mumkin?
131. Stereoskopik geotasvirlarga qaysi variantda to'g'ri ta'rif keltirilgan?
132. Dinamik 4 o'lchamli hajmli geotasvirlarning qanday turalari mavjud ?
133. Geotasvirlar masshtabi bo'yicha qanday turalarga ajratiladi?
134. Ma'lumotlarni to'plash deganda nimani tushunasiz?
135. Fotografik geotasvirlar qanday materiallar asosida olinadi?

136. Fotosuratlar qanday proeksiyada olinadi va u suratlarning qanday xossalarini belgilab beradi?
137. GIS-texnologiyasini tashkil etuvchi tizimlardan biri bo'lgan, qaror qabul qilish, boshqarish, ekspertiza qilish, bashoratlashni olib borishda qo'llaniladigan bu texnologiyaning asoslaridan biri nimalar hisoblanadi?
138. "Geoinformatika" termini qanday so'zlaridan tashkil topgan?
139. Ma'lumotlar bazalarida ishlatiladigan fazoviy geografik qonuniyatlar, aloqalar, dinamik tendensiyalarni aniqlashning eng samarali usullaridan biri nima deb ataladi?
140. Geoinformatikaga fan sohasi sifatida qanday ta'rif beriladi?
141. Geoinformatikaga texnologik yondashish bo'yicha qanday ta'rif bersa bo'ladi?
142. Geoinformatikaga ishlab chiqarish sanoati sifatida qanday ta'rif berish
143. Geoinformatika, kartografiya va masofadan (distansion) zondlashni bir-biri bilan o'zaro bog'liqligining necha xil modeli mavjud?
144. Operativ kartografiyaning tezkor dastlabki ma'lumotlari sifatida qanday materiallar olinadi?
145. Piksel nima?
146. Animatsiyalar yoki multiplikatsion geotasvirlarni qanday tushunasiz?
147. Geotasvirlarni muvofiqlash deganda nimani tushunasiz?
148. Geoinformatsiyaga qanday ta'rif beriladi?
149. Elektron karta nima?
150. Kompyuter grafikasiga variantlarning qaysi birida to'g'ri ta'rif berilgan?
151. Telekommunikatsion kartografiyani qanday tushunasiz?
152. To'rt o'lchamli geotasvirlar qanday tasvirlar?
153. Matematik modellashtirishda qanday ko'rsatkichlar bilan tahlil olib boriladi?
154. Fotogrammetrik tizimning vazifasi nima?
155. Ortofotoplan va kartalarni raqamlash tizimning vazifasi nima ?
156. Kartografik malumotlarga ishlov berish, ularni saqlash va tasvirlash tizimning vazifasi nima?
157. Topologiya va mantiqiy moslikda qanday masalalar tekshiriladi?
158. Ma`lumotlarning to'liqligi qanday aniqlanadi?
159. Malumotlarni yaratish jarayonida qanday masalalar tekshiriladi?
160. Raqamli kartalarda tasvirlanadigan kartografik obektlar uchun manba sifatida qanday malumotlardan foydalaniladi?
161. GIS tizimini tadqiqot uchun tanlashda foydalanuvchi nimalarga etibor berishi kerak?
162. ArcInfo dasturini kim ishlab chiqaradi?
163. ArcInfo ning birinchi versiyasi qachon ishga tushirilgan?
164. ArcInfo ning hozirgi versiyasi nomeri qaysi?
165. ArcInfo tizimining asosiy maqsadi nima?
166. ArcView dasturini kim ishlab chiqaradi?

167. ArcView ning birinchi versiyasi qachon ishga tushirilgan?
168. ArcView ning hozirgi versiyasi nomeri qaysi?
169. ArcView tizimining asosiy maqsadi nima?
170. AutoCADMap dasturini kim ishlab chiqaradi?
171. AutoCADMap ning birinchi versiyasi qachon ishga tushirilgan?
172. AutoCADMap ning hozirgi versiyasi nomeri qaysi?
173. AutoCADMap tizimining asosiy maqsadi nima?
174. Geo MediaG/Geo Media professional dasturini kim ishlab chiqaradi?
175. Geo MediaG/Geo Media professionaltizimining asosiy maqsadi nima ?
176. MGE (Modular Gis ENVIRONMENT)dasturini kim ishlab chiqaradi?
177. MGE (Modular Gis ENVIRONMENT) ning birinchi versiyasi qachon ishga tushirilgan?
178. MGE (Modular Gis ENVIRONMENT) tizimining asosiy maqsadi nima?
179. MAPINFO PROFESSIONAL dasturini kim ishlab chiqaradi?
180. MAPINFO PROFESSIONAL ning birinchi versiyasi qachon ishga tushirilgan?
181. MGE (Modular Gis ENVIRONMENT) tizimining asosiy maqsadi nima?
182. WINGIS dasturini kim ishlab chiqaradi?
183. WINGIS ning birinchi versiyasi qachon ishga tushirilgan?
184. MGE (Modular Gis ENVIRONMENT) tizimining asosiy maqsadi nima?
185. GIS dasturlari uchun MB bilan ishlashning eng mukammal dasturi qaysi?
186. Raqamli karta nima?
187. 1:10000 va undan mayda masshtabli dastlabki kartografik materiallar asosida yaratiladigan raqamli kartalarga qanday talablar talablar qo'yiladi?
188. Raqamli karta pasporti nima?
189. Piksel nechta elementdan tashkel topadi?
190. Piksellarning sonini ko'pligi nimaga sabab bo'ladi?
191. Piksellar o'lchamining kichikligi nimaga sabab bo'ladi?
192. Relefning raqamli modellari qanday metodlar yordamida tuziladi?
193. Geoaxborot tizimlaridagi dasturlardan foydalanish maqsadi?
194. GIS nima?
195. Fazoviy ma'lumotlar qanday turlarga bo'linadi?
196. Rastr ma'lumot modeli nimaga asoslanadi?
197. Vektor modelida qanday elementlar mavjud?
198. Bufer tahlili (buffer analysis) nima?
199. Geoinformatikada koordinata tizimi nimani bildiradi?
200. Fazoviy tahlilning asosiy vazifasi nima

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. *"2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"*. – Toshkent, 2022.
2. Burrough P. A., McDonnell R. A. *Principles of Geographical Information Systems*. – Oxford: Oxford University Press, 1998. – 333 p.
3. Longley P. A., Goodchild M. F., Maguire D. J., Rhind D. W. *Geographical Information Systems and Science*. – 3rd ed. – New York: Wiley, 2015. – 477 p.
4. Chang K.-T. *Introduction to Geographic Information Systems*. – 8th ed. – New York: McGraw-Hill, 2019. – 480 p.
5. DeMers M. N. *Fundamentals of Geographic Information Systems*. – 4th ed. – New York: Wiley, 2009. – 443 p.
6. Bolstad P. *GIS Fundamentals: A First Text on Geographic Information Systems*. – 5th ed. – Minnesota: Eider Press, 2016. – 783 p.
7. Heywood I., Cornelius S., Carver S. *An Introduction to Geographical Information Systems*. – 4th ed. – Pearson Education, 2011. – 416 p.
8. O'rinboyev Q., Ismoilov A. *Geoinformatika asoslari*. – Toshkent: O'qituvchi, 2018. – 256 b
9. Rasulov R. *Geografik axborot tizimlari*. – Toshkent: Fan, 2016. – 220 b.
10. Tomlin C. D. *Geographic Information Systems and Cartographic Modeling*. – New Jersey: Prentice Hall, 1990. – 249 p.

Elektron resurslar:

1. ArcGIS rasmiy sayti – www.esri.com
2. QGIS rasmiy sayti – www.qgis.org
3. Google Earth – earth.google.com
4. Ta'lim portali – www.ziyonet.uz

1.3. "Kartografiya" fanidan YaDAK savollari

1. Kartografiyada yangi, zamonaviy tarmoq, kartadan informatsiya manbai sifatida foydalanish yo'llarini o'rgatadigan fan nima?
2. Dunyo kartografiya fanini shakllanishida qaysi rus olimlari xizmatlari katta.
3. Yer sharini forma vo o'lchamlarini o'rganuvchi fan nima?
4. Kartashunoslik fani ta'rifini aniqlang
5. Kartografiya fanining nazariy tomoni va uning bosib o'tgan tarixiy taraqqiyot yo'li, kartalar va har xil kartografik asarlarni tahlil qilish usullaridan bahs yuritadigan fan qaysi?
6. Kartometriyada nima o'rganiladi?
7. Geografik kartalarning asosiy elementlari nechta?
8. Kartalar mavzusi (mazmuni) bo'yicha necha guruhga bo'linadi
9. Karta mazmunini ochib beradigan barcha shartli belgilar va izoxlar tizimiga nima deb ataladi?
10. Kartashunoslik fani nimani o'rganadi.
11. Toponimika bu..
12. Matematik kartografiya geografik kartalar tuzishda ishlatiladigan kartografik proyeksiyalarni, ya'ni...
13. Ellipsoid yoki shar yuzasini tekislikda matematik to'g'ri aks ettirishga nima deyiladi ?
14. Teng chuzilish yoki teng siqilish natijasida kartografik tasvirda necha xil xatoliklar yuzaga keladi?
15. Biror bir to'g'ri chiziqning vertikal kesimi nima
16. Geografik voqyea va xodisa-larni urganuvchi fan nima?
17. Xar 10° dan o'tkazilib, ekvatorga paralle chiziqlar nima?
18. Kartalarda aloxida turuvchi daraxt vo boshka belgilar qanday vazifani o'taydi?
19. Loksodromiya nima
20. Matematik kartografiya geografik kartalar tuzishda ishlatiladigan kartografik proyeksiyalarni, ya'ni...
21. Ellipsoid yoki shar yuzasini tekislikda matematik to'g'ri aks ettirishga nima deyiladi ?
22. Azimutal proeksiyani tuzish uchun nimadan foydalaniladi ?
23. Teng cho'zilish yoki teng siqilish natijasida kartografik tasvirda necha xil xatoliklar yuzaga keladi?
24. Kartada kartografik tasvirning xatoligi bo'lmagan chiziqlar bo'lmagan yoki nuqtalarga nima deyiladi?
25. Kartografik proyeksiya nima?
26. Normal proyeksiya nima?
27. Xatoliklar ellepsi deb nimaga aytiladi?
28. Xususiy masshtab deb nimaga aytiladi?
29. Teng cho'zilish yoki teng siqilish natijasida kartografik tasvirda necha xil xatoliklar vujidga keladi.

30. Ellipsoid yoki yer yuzasini tekislikda matematik yo'l bilan to'g'ri aks ettirishga nima deyiladi.
31. Kartografik proeksiya deb nimaga aytiladi
32. Globuslar qanday mashtablarda tayyorlanadi
33. Kartadagi maydonlar masshtabi joy o'zgarishi bilan o'zgarsa qanday xatolik deyiladi ?
34. Kartografik proyeksiya, masshtab va geodezik asoslarni kartaning nimasi deyiladi?
35. Matematik asos geodezik asos (triangulyasiya, poligonometrik va nivelirlash shaxobchalari) lar va qanday boshqa elementlarni o'z ichiga oladi?
36. Quyida qaysi komponentlar matematik asosda tashkil topmagan?
37. Kartalardagi cheksiz kichkina figuralar tasviri Yer shari yuzasidagi shunga mos figuralarga uxshash xolda tasvirlandagan proyeksiya...
38. Kvadrat-rom-to'rtburchak-uchburchak kabi shakllarga ega bo'lgan belgi usuli qaysi
39. Matematik asos komponentlarini aniqlang
40. Kartografik elementlar qatorida qaysi komponentlar matematik asosda tashkil topmagan?
41. Kartalarda maydon, masofa, xajmlarini hisoblash yo'llarini, relyefni o'rganish natijasida miqdor ko'rsatkichlar asosida sifat ko'rsatkich-larni ko'rsatib berish yo'llarini o'rgatadigan fan nima?
42. Karta tuzishda ma'nosi buyicha teng degan suzni bildiruvchi kartografik usul qaysi?
43. Yerni egriligini hisobga olmay tekislikka proyeksiyalangan manba nima?
44. Yerni egriligi hisobga olib tekislikka proyeksiyalangan manba nima?
45. Yer ellipsoidini tekis yuzada tas-virlash usullarini o'rgatadigan fan bu....
46. Konusli proeksiyalar nima.
47. M.D.H. kartalari asosan qanday proyeksiyalarda tuziladi?
48. Yer sharining kichiraytirilgan modili nima.
49. Barcha topografik va obzortopografik kartalar qanday proeksiyada tuziladi.
50. Mashtabi 1:200000 dan 1:1000000 gacha bo'lgan umumgeografik kartalar qanday kartalar deb nomlanadi.
51. Dunyo kartasini tuzishda qanday proyeksiyalar qo'llaniladi?
52. Uzbekiston kartalari kaysi proyeksiyalarda tuziladi?
53. Dengiz kartalarini yaratishda qaysi proyeksiyasidan foydalaniladi.
54. Yordamchi yuzaning uki Yer ellipsoida uki bilan ustma-ust tushsa kanday proyeksiya deyiladi?
55. Yordamchi proyeksiya yoki Yer shar o'qiga normal va perpendikulyar tushmasa qanday proyeksiya deyiladi?
56. Matematik asos proyeksiya va koordinata turi, masshtab hamda va kanday boshka elementlarni uz ichiga oladi?
57. Kartadagi chiziqlarning masshtabi ularni xolati xamda yo'nalishi o'zgarishi bilan o'zgarsa qanday xatolik sodir bo'ladi?
58. Parallellar necha gradusdan o'tkaziladi
59. Meridianlar necha gradusdan o'tkaziladi

60. Ellipsoid yoki shar yuzasi unga urinma bo'lgan yoki kesuvchi teksilikka o'tkaziladigan proyeksiya qaysi?
61. Ekvatordan bir hil uzoqlikda joylashgan nuqtalarni birlashtiruvchi chiziqlar nima?
62. Meridianlar deb nimaga aytiladi?
63. Shimoliy hamda janubiy geografik qutblarni birlashtiradigan va muayyan nuqtadan o'tgan chiziqlar nima deyiladi
64. Ekvatorga parallel joylashgan nuqtalar-ni birlashtiruvchi chiziqlar nima?
65. Parallellar xar necha gradusdan o'tkaziladi?
66. Kartalarda yodgorlik va zavod xamda fabrikalar qanday shartli belgi xisoblanadi?
67. Kartalarda- k/x karta va planlarida botkoklik yerlarni konturlari ichiga chizilsa qanday shartli belgilar deyiladi?
68. Matematik asos proyeksiya va koordinata turi va kanday boshka elementlarni o'z ichiga oladi?
69. Kartografik elementlarni joylashuvini maqsadga muvofik joylashtirishga nima deyiladi?
70. Obyektlarni kartadagi shakli joydagi shakllarga uxshamasa kanday xatolik deyiladi?
71. Kartografik belgilar necha turga bo'linadi?
72. Axoli zichligi qanday xisoblanadi- agar axoli soni-A ga umumiy maydon -Mga teng bo'lsa?
73. Yordamchi yuzaning o'qi Yer shar o'qiga perpendikulyar xolatda to'g'ri kelsa qanday proyeksiya deyiladi?
74. Kartalarda daryo va yo'llarni ifodalovchi shartli belgilar nima deyiladi?
75. Kartalarda daryo va temir yo'llar qanday shartli belgi xisoblanadi?
76. Kartalarda tasvirlanayotgan xar qanday predmet voqea va xodisa yoki jarayoni nima deyiladi?
77. Kartalarda o'simliklar, paxta, uzumzor va b. qanday shartli belgi xisoblanadi?
78. Kartalardagi voqea va xodisalarni tasvirlashda qo'llaniladigan grafik belgilar nima?
79. Kartalarni tuzishda qo'llaniladigan badiiy xarfli belgilar qanday usul deyiladi?
80. Kartalarni tuzishda qo'llaniladigan kartografik usul- ko'rgazmali belgilar qanday usul deyiladi?
81. Kartalarni tuzishda qo'llaniladigan kartografik usul-geometrik, badiiy xarfli va ko'rgazmali belgilar qanday usul deyiladi?
82. Kartalarni tuzishda kullaniladigan kartografik usul-geometrik qanday usul deyiladi
83. Gidrografik elementlar qaysi ko'rinishda berilgan?
84. Quyida qaysi komponent gidrografik elementlarda bor?
85. Komponentlar ichida qaysisi matematik asosda tashkil etmagan?
86. Matematik asosda tashkil topmagan komponent qaysi?
87. Rasm bo'yicha tasvirlanayotgan obyektlar qaysi belgi?
88. Kartalarda chegaralar bilan belgilangan belgilar qanday shartli belgi xisoblanadi?
89. Uzunasiga davom etgan kengligi karta masshtabida ifodalanmaydigan usul qaysi ?
90. Areallar usuli nima?

91. Karta tuzishda ma'nosi maydon-fazo-makon –bo'shliq deganlarni bildiruvchi kartografik usul qaysi ?
92. Qushlarni ko'chishlarini ko'rsatuvchi belgilar qaysi?
93. Sayoxat marshrtularini ko'rsatuvchi belgilar usuli qaysi
94. Relyef kartalari uchun aloqa yo'llari va aholi yashaydigan joylarning hammasi tasvirlanishi shartmi?
95. Nisbiy ko'rsatkichlardan foydalanib xodisaning intensivligini bir xududda tasvirlash usuli?
96. Xududiy birlik chegarasida qiymat-larni tarkibini yoki dinamikasini ifoda-laydigan diagrammalar yordamida tasvirlash usuli qaysi?
97. Kartogramma usuli deb nimaga aytiladi?
98. Kartogramma usuli yana qanday kartalar tuzishda qo'llaniladi?
99. Rangli shkalalarning ishlab chiqishning nechta prinsipga ega
100. Qanday shkalalarda belgi o'lchami obektning miqdoriga to'gri proporsional tanlanadi?
101. Kartada ishlatiladigan shkalalar necha xil bo'ladi?
102. Kartografik tasvirni o'zgartirishning necha turi mavjud?
103. Kartalar ularda tasvirlanayotgan xodisalarni ilmiy tadqiq etish usilina bog'liq xolda qanday turlarga bo'linadi
104. Relyef kartalari uchun aholi yashaydigan joy va qishloq ekinlarining hammasi tasvirlanishi shartmi?
105. Kartalar matematik asosini tashkil etmagan komponent qaysi?
106. Relyef kartalari uchun aholi yashaydigan joylarning hammasi tasvirlanadimi?
107. Relifli shitrix chiziqlar bilan tasvirlash nechanchi yildan boshlangan
108. Gorizantallar nima
109. Geometriyaning ikkinchi tili chizma misoli bo'lsa, Geografiyaning ikkinchi tili- nima?
110. Topografik kartalarda relyef gorizontallar bilan ifodalanadi, bu belgilar usuli qaysi?
111. Asosan kartani nashrga tayyorlash va nashr qilish hamda muqovalash ishlari-ni o'rgatadigan fan nima?
112. Globus qanday xarakatda bo'ladi-soat strelkasi yo'nalishi bo'yichami?
113. Globusni yasash uchun yer yuzasi nechta meridianal bo'laklarga bo'linib, so'ng tayyor sharga yopishtiriladi.
114. Yer sharining kichraytirilgan modeli nima deyiladi?
115. Geometriyaning ikkinchi tili chizma misoli bo'lsa geografiyaning ikkinchi tili nima?
116. Kartadagi yozuvlarda oronimlar nimani anglatadi?
117. Geografik nomlarning kelib chiqishi mazmuni o'zgarishi va tasnifini o'rganadigan maxsus fan?
118. Geografik nomlar kartalarda asosan necha xil shakilda beriladi.
119. Toponomika nima
120. Umumlashtirish va saralash xamda tanlash degan ma'noni bildiruvchi kartografik ifoda nima?
121. Generalizatsiya qaysi so'zdan kelib chiqgan va qanday manoni bildiradi.

122. Generalizatsiya deb nimaga aytiladi.
123. Kartografik generalizasiya omillari:masshtabi.maqsadi.o'ziga xos geografik xususiyatlari va yana kaysisi bor?
124. Kartografik generalizasiya omillari: o'ziga xos geografik xususiyatlari, maqsadi, mavzusi va yana qaysisi bor?
125. Kartografik generalizasiya omillari: masshtab, maqsad, mazmuni va yana qaysisi bor?
126. Maks Ekkert kim?
127. Kartografik generalizasiya omillari: o'ziga xos geografik xususiyatlari va masshtabi va mavzusi va yana qaysisi bor?
128. Xalq xo'jaligidagi voqea va xodisalarni tasvirlab beruvchi kartalarni urganuvchi fan nima?
129. Halq xo'jaligidagi iqtisodiy voqea va xodisalarni tasvirlab beruvchi fan nima?
130. Legenda nima?
131. Kartada tasvirla-nayotgan voqea va xodisa nomi bitta yoki ikkita boshlangich xarflardan iborat bo'lgan belgi qaysi
132. Territoriya bo'yicha geografik kartalar necha turi ma'lum
133. Obzor kartalarning masshtablari qanaqa bo'ladi?
134. Masshtabi 1:200 000 dan 1:1 000 000 gacha bo'lgan umumgeografik kartalar qanday topografik kartalar deb ataladi?
135. Masshtabi 1:200 000 dan 1:1 000 000 gacha bo'lgan umumgeografik kartalar qanday topografik kartalar deb ataladi?
136. Masshtabi 1:1 000 000 va undan yirik bo'lgan umumgeografik kartalar qanday kartalar deb ataladi?
137. Topografik va umumgeografik kartalar necha xil?
138. Qishloq xo'jalik kartalari necha xil tushunchaga asoslanadi?
139. BMT malumotlariga binoan dunyo bo'yicha topografik karta bilan qoplangan (quruqlik qismi) yer shari yuzasining necha qismini tashkil qiladi.
140. Obzor topografik kartalar qaysi mashtabda tuziladi.
141. Qanday kartalarda tabiat va jamiyatdagi voqyea va xodisalar xisobga olinib ularning xolati o'rni ko'rsatiladi.
142. Globus necha xil turda bo'ladi.
143. Atlas atamasiga birinchi marta kim tomondan asos solingan.
144. Globus odatda necha xil masshtabda yasaladi .
145. Atlaslar mavzui (mazmuni) bo'yicha necha turga bo'linadi?
146. Birinchi milliy atlas nechanchi yil qayerda chop etilgan?
147. Umumgeografik kartalarga qaysilar kiradi?
148. Sterofotogrammetrik usulda situasiya va relyefi tasvirlangan topografik plani necha masshtabgacha tuzish mumkin.
149. Gidrografik elementlar qaysi ko'rinishda berilgan
150. Dengiz va daryo oqimini ko'rsatuvchi belgilar usuli qaysi
151. Tuproqlar kartasiga aloqa yo'llari va aholi vositalari, relyef tasvirlanadimi?
152. Tuproqlar kartasiga aholi vositalarining hammasi tasvirlanadimi?
153. Tuproqlar kartasiga relyef, temir yo'llar va aholi vositalarining hammasi tasvirlanishi mumkinmi?

154. Xalqaro geografiya ittifoqi qarori asosida nechanchi yil qanday masshtabli dunyo xaritasi yaratilgan?
155. Karta mazmunini ochib beruvchi barcha shartli belgilar va izoxlar tizimi nima?
156. Yer shari bo'yicha topografik kartalar bilan barcha materiklar va mamlakatlar bir xil ta'minlanganmi
157. Kartalarda bir necha kartografik usullarni qo'shib tasvirlash usuli qaysi
158. Kartogafik manbalar necha xil bo'ladi?
159. Topografik va umumgeografik kartalar necha xil yo'l bilan yaratiladi
160. Karta tayyorlashda necha foiz o'zgarish bo'lsa yangilanadi
161. Kartalar xar necha yilda yangilanadi.
162. Kartada necha xil xatodik bo'ladi.
163. Kameral sharoitda, ya'ni kabinetda karta yaratish qanday bajariladi?
164. Kartalar asosan necha xil usulda tuziladi:
165. Bevosita dalada s'yomka qilish yo'li qanday bajariladi.
166. Kartaning dastlabki nusxasini (orginalini) loyixalash, tuzish va uni taxrir qilish usullarini tushuntiradigan fan qaysi?
167. Kartalarni loyixalash va tuzish, bu….. tushuntiradigan fan.
168. Delimikasiya so'zining ma'nosini tushintiring
169. Demarkasiya so'zining ma'nosini tushintiring
170. Qanday usullarda karta tayyorlanadi.
171. Ortodromiya nima
172. Kartalarni nashir qilish necha xil usulda bo'ladi.
173. Kartani nashr qilish usullarini o'rganadigan fanda nima bajariladi?
174. Xosildorlik qanday aniqlanadi-Agarda umumiy xosil X ga ekin yigilgan maydon M ga teng bo'lsa ?
175. Kartaning o'qishini osonlashtiradigan ma'lumotlar materiallar-sxemalar nima deyiladi ?
176. Kartografiyada voqea va xodisalarni tasvirlashda bir necha kartografik usullarni qo'shib tasvirlash nima deyiladi ?
177. Quruqlikning okean satxidan o'rtacha balandligi necha metr kv ga teng.
178. Delanber ellipsoidining ekvatordan qutibgacha bo'lgan masofa qancha
179. Voqea va xodisalarni tasvirlashda kartalarni mazmuni voqealarning geografik tarqalishi va kartaning maqsadiga qarab bir xil ko'rsatgichni necha xil usulda tasvirlash mumkin.
180. Kartalar yordamida necha xil boshoratlar olib boriladi
181. So'nggi yillarda kosmosdan olingan suratlar asosida yangi mavzuli kartalar yaratilib, eski kartalar yangilashni qaysi kursda o'rganiladi?
182. Operativ kartalashtirishning samaradorligi necha omil bilan belgilanadi.
183. Fotokartalar deganda nimani tushinasiz
184. Xozirgi vaqtda elektron atlaslarning necha turlari mavjud?
185. Ommaviy axborot vositalarida kartadan keng foydalanilayotgan fan nima?
186. Doirani 360 qismga bo'lib o'rganishni birinchi bo'lib tafsiya qilgan olim kim
187. Menzula asbobi kim tomonidan va qachon yaratilgan
188. Dastlabki bosma ravishda poydo bo'lgan karta nechanchi yilga to'g'ri keladi
189. O'rta asrlarda Yevropada dastlabki bosma ravishda paydo bo'lgan karta

nechanchi yil yaratilgan?
190. Karta atamasi nechanchi asrlardan buyon foydalanib kelinmoqda
191. Qaysi olim O'rta Osiyoda kartografiyafanini Globusni tuzishda xizmati katta
192. Beruniy globusi nechanchi yilda yaratilgan?
193. Beruniy globusida yer radiusining uzunligi qancha deb olgan?
194. Qaysi olim O'rta Osiyoda kartografiya fanini, globusni tuzishda, xizmati katta.
195. Kartografiya fanini rivojlanishida O'rta Osiyolik qaysi allomalarning xizmati kattadir.
196. Nechanchi asrda kartografiyada yangi davr boshlandi
197. O'zbekistonning birinchi ilmiy ma'lumotnomali atlasi nechanchi yil chop etilgan?
198. Poytaxtimizning Toshkent geografik atlasi nechanchi yil chop etilgan?
199. 1960-yil sobiq ittifoqning qanday kompleks soxaviy atlasi yaratildi?
200. O'zbekistonning geografik atlasi nechanchi yilda yaratilgan

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduraimonov A.A. *Kartografiya asoslari va xarita tuzish texnologiyasi.* – T.: Sharq, 2014. – 300 b
2. Avazov Q.R., Qodirov S.Q. *Kartografiya va geoinformatika.* – T.: Fan va texnologiya, 2018. – 280 b.
3. Ismatullayev R.A. *Kartografiya asoslari.* – T.: O'qituvchi, 2016. – 240 b.
4. Boltayev B.S. *Geodezik va kartografik ishlar asoslari.* – T.: Yangi asr avlodi, 2017. – 260 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. *Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.* – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. – 56 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. *Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz.* – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 488 b
3. Dent B.D., Torguson J.S., Hodler T.W. *Cartography: Thematic Map Design.* – New York: McGraw-Hill, 2009. – 368 p.
4. Slocum T.A., McMaster R.B., Kessler F.C. *Thematic Cartography and Geovisualization.* – New York: Pearson, 2014. – 600 p

Axborot manbalari

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3. http://www.esri.com
4. http://www.icaci.org
5. http://www.nationalgeographic.org

1.4. "Geodezik kartografiya ishlab chiqarish menejmenti" fanidan YaDAK savollari

1.O'zbekiston Respublikasini "2022-2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni qachon qabul qilindi?
2.O'zbekiston Respublikasini "2022-2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi taraqqiyot strategiyasi nechta ustuvor yo'nalishlardan iborat?
3.2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni qachon qabul qilindi?
4.2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi nechta ustuvor yo'nalishlardan iborat?
5.2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasining uchinchi yo'nalishi qanday nomlanadi?
6.Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash yo'nalishlari nechta maqsadni qamrab olgan?
7.Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash qanday vazifalar qamrab olgan?
8.2030 yilga borib aholi jon boshiga to'g'ri keladigan daromadni necha ming AQSH dollaridan oshirish ustuvor maqsad qilib belgilangan.
9.Raqamli iqtisodiyotni asosiy «drayver» sohaga aylantirib, uning hajmini kamida necha baravar oshirishga qaratilgan
10.O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Qaroriga asosan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzurida "Geodeziya, kartografiya" boshqarmasi nechanchi yilda tashkil etilgan.
11.Induktiv usul deganda nimani tushunasiz?
12.Deduktiv usul deganda nimani tushunasiz?
13.Analiz usul deganda nimani tushunasiz?
14.Sintez usul deganda nimani tushunasiz?
15.Pozitiv usul deganda nimani tushunasiz?
16.Rejalashtirish deganda nimani tushunasiz?
17.Tashkil etish deganda nimani tushunasiz?
18.Boshqarish deganda nimani tushunasiz?
19.O'zbekiston Respublikasining «Yer kodeksi»da respublika yer fondi yerdan foydalanishning asosiy maqsadiga ko'ra, necha toifalarga bo'linadi?
20.Ish hajmiga qarab ekspeditsiyada ishchi-xizmatchilar necha kishi ishlashi mumkin.
21.Har bir partiyada nechta dala guruhlari bo'ladi.
22.Partiyalarda nechta brigadalar bo'ladi.
23.Poligonometriya asosan qaysi hududlarda qo'llaniladi.
24.Ish normasi deb nimaga aytiladi?
25.Geodezik, kartografik va kadastr ishlab chiqarish korxonalarda mehnat normalarining qandayi turlari mavjud
26.Ishlab chiqarish normasi deganda nimani tushunasiz

27.Texnik jihatdan asoslangan vaqt normasi deganda nimani tushunasiz
28.Mehnat normasi deganda nimani tushunasiz
29.Mehnat normativlari deganda nimani tushunasiz
30.Ish vaqti qanday ish vaqtlarga bo'linadi.
31.Normalashtirilgan ish vaqti qanday vaqtlarga bo'linadi.
32.Ish vaqti deb nimaga aytiladi
33.Normalashtirilgan ish vaqti deb nimaga aytiladi
34.Normalashtirilmagan ish vaqti deb nimaga aytiladi
35.Mehnatni normalashtirishda asason necha usul qo'llaniladi.
36.Mehnatni normalashtirishda qanday usullari qo'llaniladi
37.Ish vaqti xronografiyasi deganda nimani tushunasiz
38.Ishlab chiqarishda ish jarayonlarini elementlarga bo'lib, normalashtirishning necha xil tartibi uchraydi
39.Har bir ish turi bo'yicha ishlarni og'ir va yengilligiga qarab meyor belgilashda ish vaqtini necha guruhga bo'linadi
40.Ish haqi deb nimaga aytiladi?
41.Mehnatga haq to'lash o'z vazifasiga ko'ra necha turga bo'linadi.
42.Bajarilgan ish qarab ish haqi to'lashning necha xil turi mavjud.
43.Rag'batlantirish asosan necha xil yo'nalishda olib boriladi.
44.Rejalashtirish deb nimaga aytiladi.
45.Geodezik korxonalarini rejalashtirish qanday tamoyillarga tayanadi
46.Geodezik korxonalari faoliyatini rejalashtirish uslubiyoti deganda nimani tushunasiz?
47. Rejalarni tuzishda qanday usullardan foydalaniladi.
48.Qo'yilgan maqsad va vazifalarning mazmunidan kelib chiqib rejalarning qanday shakllarini ajratib ko'rsatish mumkin
49.Rejalarning qanday turlari mavjud
50.O'rta va uzoq muddatli (istiqbolli) rejalashtirish deganda nimani tushunasiz?
51.Joriy (yillik) rejalashtirish deganda nimani tushunasiz?
52.Operativ rejalashtirish deganda nimani tushunasiz?
53. Rejalashtirish usullari ayting?
54.Texnik-iqtisodiy rejalashtirish turlarini ayting?
55.Smeta bu-.....
56. O'zbekiston Respublikasi Yer resurslari, geodeziya, kartografiya va davlat kadastri davlat qo'mitasi organlari tomonidan yerlardan xo'jasizlarcha foydalanganligi yoki ularni yaroqsiz holga tushirganligi, xo'jalik ichidagi yer tuzish loyihalaridan o'zboshimchalik bilan chetga chiqilganligi, davlat yer kadastrini yuritish qoidalari buzilganligi, chegara va cheklov belgilarining yo'q qilinganligi yoki shikastlanganligi uchun O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksiga muvofiq solinadigan jarima necha foizni tashkil etadi
57.Fuqarolarning uy-joyga doir mulk huquqini ko'chmas mulkka bo'lgan huquqlarni davlat ro'yxatidan o'tkazishni amalga oshiruvchi organlarda o'z vaqtida rasmiylashtirilmaganligi uchun undiriladigan jarimalar necha foizni tashkil etadi

58.O'zbekiston Respublikasi davlat chegaralari delimitatsiyasi deganda nimani tushunasiz?
59.O'zbekiston Respublikasi davlat chegaralari demarkatsiya deganda nimani tushunasiz?
60.Statistik usul-bu.....
61.Anologik usul-bu.....
62.Yalpi ish vaqti deganda nimani tushunasiz?
63.Foydali ish vaqti deganda nimani tushunasiz?
64.Sof ish vaqti deganda nimani tushunasiz?
65.Ish haqi deb nimaga aytiladi?
66. Mehnatga haq to'lash o'z vazifasiga ko'ra necha turga bo'linadi.
67.Bajarilgan ishga qarab ish haqi to'lashning necha xil turi mavjud.
68.Geodezik ishlar tog'li hududlarda ya'ni 1500 metrdan-1700 metrgacha bajarilgan ishlarga ish haqi qanday koeffitsiyentlar qo'llaniladi.
69.Geodezik ishlar tog'li hududlarda ya'ni 1701 metrdan-2000 metrgacha bajarilgan ishlarga ish haqi qanday koeffitsiyentlar qo'llaniladi.
70.Geodezik ishlar tog'li hududlarda ya'ni 2001 metrdan-3000 metrgacha bajarilgan ishlarga ish haqi qanday koeffitsiyentlar qo'llaniladi.
71.Geodezik ishlar tog'li hududlarda ya'ni 3000 metrdan yuqori bo'lganda bajarilgan ishlarga ish haqi qanday koeffitsiyentlar qo'llaniladi.
72.Aksiyadorlik jamiyatining aksiyalari nimaga qarab taqsimlanadi?
73.Asosiy vositalar aktiv sifatida tan olinganda qanday qiymat bo'yicha baholanadi?
74.Xo'jalik shirkatining ishtirokchilari kimlar?
75.Korxonaning raqobatlashuvi nima?
76.Korxona mahsulotiga talab qachon ko'payadi?
77.Korxona mahsulotiga qachon talab pasayadi?
78.Korxonaning ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish faoliyati nimada namoyon bo'ladi?
79.Korxonada mehnatga haq to'lash qanday shaklda amalga oshiriladi?
80.Mehnatga haq to'lashda eng kam ish haqi necha barobari olinadi?
81.Korxonalar necha turga bo'linadi?
82.Korxonani tashkil etishning ta'sis xujjatlari
83.Korxona faoliyatini qarorga asosan to'xtatish.....
84.Korxonaning bankrotligi qanday aniqlanadi?
85.Korxona samarali faoliyat yuritadi, qachonki:
86.Korxona kapital quyilma (K) va mehnatni (T) shunday bog'liqlikda ish pasaydiki, uning oxirgi mahsuli quyidagicha bo'ladi...
87.Korxonaning asosiy ishlab chiqarish fondlariga quyidagilar kiritiladi...
88.Korxonaning tashkiliy mujassamligi nimani ifoda etadi?
89.Zararsizlik nuqtasi aniqlashga yordam beradi.....
90.Marjinal foyda bu ...
91.Asosiy faoliyat natijasidan foyda - bu ...
92.Rentabelliylik ko'rsatkichlari.....
93.Realizatsiya qilingan mahsulotni rentabelligini aniqlash.
94.Korxonani tijorat siri bu ...

95.Korxonaning texnik mujassamliligi nima bilan tavsiflanadi?
96.Korxonada ishchi kuchi yollashni tashkil etish, kadrlarni tayyorlash, malakasini oshirish hamda ishlab chiqarish vositalarini ko'paytirish va kengaytirish jarayonlari qaysi muhitga mos?
97.Ishlab chiqarishni moddiy-texnik ta'minlash va mahsulot (ish, xizmat) sotishni tashkil etish qanday muhit?
98.Yangi buyumlar ishlab chiqarishning texnik tayyorgarligini va ishlab chiqarish jarayonining o'zini tashkil etish kaysi muhitga kiradi?
99.Korxona uchun insonlar, ishab chiqarish buyumlari, axborot va pullar qaysi muhitga mos?
100.Korxona faoliyatida mahsulot iste'molchilari, ishlab chiqarish resurslarni yetkazib beruvchilar va shu bilan birga davlat idoralari hamda korxona atrofida yashovchi aholi muhiti – bu ?
101.Korxonada tayyor mahsulot, bajarilgan ish, ko'rsatilgan xizmatlar qaysi muhitning o'zaro harakati natijasi hisoblanadi?
102.Tarmoq bo'yicha korxonalar qanday turlarga bo'linadi?
103.Ishlab chiqarilayotgan mahsulot turi va ko'rinishiga ko'ra korxonalar qanday ajratiladi?
104.Ixtisoslashtirish bu?
105.Sanoat korxonalarida ixtisoslashtirishning shakllari?
106.Mashinasozlikda texnologik ixtisoslashtirish asosida quyidagi sexlar bo'ladi?
sanoatida texnologik ixtisoslashtirish natijasida qaysi sexlar tashkil topadi?
108.To'qimachilik fabrikalarida quyidagi sexlar tashkil qilinadi?
109.Qaysi belgi bo'yicha ixtisoslashtirishda sexlar va uchastkalarni texnologik jihatdan har xil bo'lgan operatsiyalarni bir xildagi detallar yoki uzellar bo'yicha bajaradi?
110.Ma'lum turdagi mahsulotni hamkorlikda tayyorlash bo'yicha korxonalarning birgalikda faoliyat ko'rsatishi?
111.Turli tarmoqlarga mansub bo'lgan mahsulot ishlab chiqarishni yoki jarayonlarni bir korxona miqyosida mujassamlashtirish?
112.Ishlab turgan korxonalar uchun asbob-uskunalarni jamlashning miqdori qanday ko'rsatkichlarda belgilanadi?
113.Mahsulot sifati - ?
114.Buyumlarning mustahkamligi –?
115.Mahsulotning sifat darajasini belgilash; unga ta'sir ko'rsatuvchi buyum yoki uni ishlab chiqarish jarayoninig darajasi to'g'risidagi axborotlarni yig'ish va ularni o'rganish nima jarayon?
116.Korxonalarda mahsulotning sifatini boshqarish majmuasini tashkil etuvchi jarayonlari?
117.Nazoratning qaysi turida tayyorlangan buyum yoki bajarilgan ishni maxsus nazorat qilish joyida tekshirish tashkil etiladi?
118.Nazoratning qaysi turida texnologik jarayon bajarilayotgan ish joyida tekshirish tashkil etiladi?
119.Nazorat o'tkazishning maqsadga muvofiq, ya'ni ishlab chiqarishning barcha bosqichlarida, nuqsonlarning oldini olish maqsadida tashkil etiladigan nazorat?

120.Har bir shaxs va umuman, jamiyat ehtiyojlarini qondirish uchun zarur bo'ladigan moddiy va ma'naviy ne'matlar yaratish sohasidagi maqsadga muvofiq faoliyat?
121.Ish haqi bajaradigan funksiyalari?
122.Korxonadagi xodimlar ish haqi darajasi ularning malakasi, ishlarning murakkabligi, mehnat sharoitlari, korxonalarning jo'g'rofiy joyi va boshqa tarmoq xususiyatlariga qarab belgilash?
123.Razryadlar shkalasidan iborat bo'lib, ularning har biriga o'z tarif koeffitsiyenti berilgan va har qanday razryadning birinchi razryaddan necha marta ko'pligini ko'rsatib turadi?
124.Tanlangan vaqt birligiga qarab tarif stavkalari nimalardan iborat bo'ladi?
125.Korxonada ish haqi turlari?
126.Mamlakatning muayyan mintaqasidagi xaridorlar aniq vaqtda oladigan tovar va xizmatlarning umumiy hajmi?
127.Marketingning qaysi usuli o'tgan davr axborotlarini ekstrapolyatsiyalash va intilishning parametrlarini aniqlashga asoslanadi?
128.Qanday usul ma'lum standart koeffitsiyentlarga asoslanadi va aniq mahsulotni bevosita iste'mol qilish fursatida ishatiladi?
129.Asosiy vositalar qiymati qanday yo'l bilan so'ndiriladi?
130.Qanday vositaga amortizatsiya hisoblanmaydi?
131.Asosiy vositalarni necha yilda bir marta inventarizatsiyadan o'tkaziladi?
132.Korxonaning sof foydasi nima?
133.Korxonada mahsulot tannarxi qanday topiladi?
134.Kutilmagan foydasi tasodifiy tusga ega bo'lgan hodisa yoki xo'jalik yurituvchi subyektning odatdagi faoliyatidagi mablag'i;
135.Korxonaning favquloddagi zarari nima?
136.Xo'jalik shirkatining qanday ta'sis asosiy hujjat hisoblanadi?
137.Aksiyadorlik jamiyati deb tan olinadi...
138.Aksiyadorlik jamiyati ta'sischilari tarkibi.
139.Ochiq turdagi aksiyadorlik jamiyati deb tan olinadi...
140.Yopiq turdagi aksionerlik jamiyatlari deb...
141.Aksiyadorlik jamiyatining ustav kapitali shaklanadi:
142.Ochiq turdagi aksionerlik jamiyatining ustav kapitali miqdori:
143.Mahsulot ishlab chiqarish xarajatlari quyidagilardan iborat...
144.Kalkulyatsiya moddalari bo'yicha xarajatlar tasnifi zarur……
145.Davr xarajatlari o'z ichiga quyidagilarni oladi.
146.O'zgaruvchan xarajatlar o'z ichiga .....
147.Xarajatlarni doimiy va o'zgaruvchan xarajatlar bo'lishdan maqsad:
148.Korxona xarajatlarini minimizatsiya qilishdagi manfaatdor. U quyidagi shartlarga rioya qilsagina unga erishishi mumkin
149.Operatsiyalarni bajarishga ketgan vaqt sarfi (operativ vaqt)ning teng bo'lishi ?
150.Ishlab chiqarish quvvatidan foydalanish rezervlari – bu:
151.Jamiyat a'zolarining yashashi, mamlakatning rivoji, taraqqiyoti uchun zarur bo'lgan moddiy va ma'naviy boyliklarni yaratish jarayoni qanday ataladi?
152.Ijtimoiy ishlab chiqarish o'zining bir-birini taqozo qiluvchi ikki tomonini belgilang?

153.Ishlab chiqarishni tashkil etishdan maqsad?
154.Ilm-fan uslubiyati deyilganda nimani tushunasiz?
155.Quyidagi usullar qaysi usullar guruhiga tegishli: sifat va miqdor, indeks, guruhlash?
156.Bir xil, o'xshash mahsulot ishlab chiqaruvchi korxonalarni yiriklashtirish?
157.Qaysi tuzilmada texnik tamoyilga ko'ra tayyorlov sexlari – mahsulotni qayta ishlovchi va tayyor holda chiqaruvchi sexlar bo'lishi taqozo etiladi?
158.Sanoat korxonalarining tuzilmasi quyidagi omillar ta'siri asosida shakllanadi?
159.Ishlab chiqarish jarayoni kompleks jarayon bo'lib qaysi jarayonlarini o'z ichiga oladi?
160.Mehnat buyumlari o'zgarishi (shakli, tashqi ko'rinishi, katta-kichikligi, agregatlik holati, tuzilishi va h.k.)ning natijasi bo'lib, tabiiy jarayonlarni qamrab oluvchi jarayon?
161.Jismoniy va aqliy energiyaning sarflanishi bo'lib, iste'mol qiymati yaratishini aks ettiruvchi jarayon?
162.Ishlab chiqarish jarayoni ikki tomonlama sharoitlari bilan xarakterlanadi?
163.Mashinasozlik korxonalarining asosiy jarayoni uchta bosqichdan iborat:
164.Ishlab chiqarish jara`yonlari vaqt bo'yicha davom etish xususiyatlariga qarab qanday bo'linadi?
165.Sanoat korxonalarida ishlab chiqarish jarayonlarini tashkil qilishda quyidagi tamoyillarga rioya qilish kerak?
166.Mahsulot sifatini nazorat qilish sistemasi – bu:
167.Texnik nazorat– bu:
168.Texnologik jarayonining borishi qaysi xujjatlarda qayd etiladi?
169.Korxona ishlab chiqarish quvvati – bu:
170.Korxonaning qaysi xo'jaligi ishlab chiqarishni o'z vaqtida asbob-uskuna va boshqa texnologik moslamalar bilan ta'minlaydi?
171.Qaysi tekshiruv vositalari buyumning o'lchamlarini va xususiyatlarini texnologik jarayonlarni bajarib bo'lgandan so'ng aniqlaydi?
172.Qaysi tekshiruv vositalari buyumlarning o'lchamlarini va texnologik jarayonni aniqlash bilan bir qatorda tekshiruv natijalarini boshqaruv buyruqlariga aylantirib, dastgohning boshqaruv hamda bajaruvchi qismlariga yuboradi?
173.Bajariladigan ishning xarakteriga bog'liq holda zarur jihoz va boshqa mehnat vositalari bilan ta'minlangan, ishlab chiqarish jarayonining bir yoki bir nechta texnologik operatsiyalarini bajarishga mo'ljallangan joy?
174.Mehnatni tashkil etish shakliga ko'ra qanday ish o'rinlariga bo'linadi?
175.Qaysi ishlab chiqarishda ish o'rinlari ko'p miqdorda xilma-xil operatsiyalar bajarilishi bilan xarakterlanadi?
176.Qaysi ishlab chiqarish usuli mehnat jarayonidagi ish usullarining takrorlanib turishi bilan farq qiladi?
177.Qaysi ishlab chiqarish usulida har bir ish o'rniga bir-ikkita operatsiya biriktirib qo'yiladi?
178.Ish o'rnini texnologik jihozlar, tashkiliy va texnologik uskunalar, signalizatsiya, xavfsizlik texnikasiga doir vositalar va shu singarilar bilan ta'minlashni nima desa bo'ladi?

179.Ishlab chiqarish jarayonida mehnat sarfining foydaliligi va mahsuldorligi?
180.Inson mehnatining muayyan vaqtda ma'lum miqdordagi iste'mol qiymatini yaratish, vujudga keltirish qobiliyati?
181.Korxona faoliyatini bashorat qilish nima?
182.Korxonada faoliyat yuritish muddatiga ko'ra necha turga bo'linadi.
183.Korxonalarda ishlab chiqarish jarayonini tashkil etish usullari:
184.Hozirgi zamon sharoitlarida korxonalar mulk shakliga ko'ra quyidagilarga bo'linadi.
sharoitlari qanday omillardan iborat?
186.Korxonada nominal ish haqi nima?
187.Mehnatga haq to'lashning yagona tarif setkasi bo'yicha tarif razryadlari nechtaga bo'linadi?
188.O'zbekiston Respublikasining «Xususiy korxona tug'risida»gi qonun qaysi qabul qilingan.
189.Asosiy fondlarni korxona balansiga kiritish bilan ularni baholash...
190.Asosiy ishlab chiqarish fondlaridan foydalanishni xarakterlovchi ko'rsatkichlar;
191.Asosiy ishlab chiqarish fondlaridan ekstensiv foydalanish quyidagilar orqali aniqlanadi
192.Uskunalardan intensiv foydalanish quyidagilar orqali aniqlanadi:
193.Fond qaytimi ko'rsatkichi xarakterlanadi:
194.Asosiy fondlarni amortizatsiyasi bu - ...
195.Korxonani aylanma fondlari - bu ...
196.O'rtacha yillik chiqish quvvati quyidagicha aniqlanadi:
197.O'rtacha yillik kirish quvvati quyidagicha aniqlanadi:
198.Jihozlardan ekstensiv foydalanish maksimal kattaligi bo'lib quyidagilar hisoblanadi:
199._____ bu ma'lum davr ichida korxonaning maksimal mahsulot ishlab chiqarish yoki maksimal miqdorda xom ashyoni qayta ishlash imkoniyati;
200._____ bu mahsulot ishlab chiqarishni oshirish imkoniyati